

DATOS TÉCNICOS DO PROXECTO :

AXA ARQUEOLOXÍA, S.C.

Proxecto técnico: Limpeza biolóxica
Romano de Cidadela

Promotor: Consellería de Cultura e Turismo
Dirección Xeral do Patrimonio Cultural

**PROXECTO: CONTROL ARQUEOLÓXICO E LIMPEZA
BIOLÓXICA NO CAMPAMENTO ROMANO DE CIDADELA-
SOBRADO DOS MONXES**

Proxecto arqueolóxico: D. Emilio Barón González,
director **SOBRADO DOS MONXES(A CORUÑA)**

Coordinador científico: D. Manuel Camarero Cesto

INFORME-MEMORIA

**SITUACIÓN PROMOTOR: CONSELLERÍA DE
CULTURA E TURISMO
DIRECCIÓN XERAL DO PATRIMONIO
CULTURAL**

Lugar: Cidadela

XULLO, 2010

Enclave: Xacemento arqueolóxico. San

DATOS TÉCNICOS DO PROXECTO :

Proxecto técnico: Limpeza biolóxica no Campamento Romano de Cidadela

**Promotor: Consellería de Cultura e Deporte
Dirección Xeral do Patrimonio Cultural**

- LOCALIZACIÓN DA ZONA OBXETO DO PROXECTO PRESENTADO.

**Proxecto arqueolóxico: D. Emilio Ramil González,
director da intervención**

Coordinador científico: D. Manuel Caamaño Gesto

O Campamento romano de Cidadela localízase no entorno inmediato á igrexa parroquial de Santa María de Cidadela, concello de Sobrado dos Monxes, provincia de A Coruña, a 43° 55' 00" Lat. Norte, e 8° 31' 00" Long.

SITUACIÓN E IDENTIFICACIÓN:

Aséntase sobre unhas escarpaduras de 400 metros de altitude, limitada ó lado oeste polo río Cebalzar e polo sudeste polo río Pequeno. Está rodeado por

Concello: Sobrado dos Monxes

Lugar: Cidadela

**Enclave: Xacemento arqueolóxico. Ben inventariado
GA 15080019**

- LOCALIZACIÓN DA ZONA OBJETO DO PROXECTO PRESENTADO.

Localización.

O Campamento romano de Cidadela localízase no entorno inmediato á igrexa parroquial de Santa María de Cidadella, concello de Sobrado dos Monxes, provincia de A Coruña, a 43° 05'05'' Lat. Norte, e 8° 02'31'' Lonx. Oeste.

Aséntase sobre unha altiplanicie de 480 metros de altitude, limitada ó lado oeste polo río Cabalar e polo sudeste polo río Pequeño. Está rodeado por unha cadea montañosa que é a Serra da Corda, cunha altitude que varía entre 552-601 metros.

O xacemento coñécese dende principios de século xx. García Romero(1. 909), chega a Cidadela e localiza restos que identifica como *Caranico*, mansión viaria da vía *Per Loca Maritima*, que segundo o Itinerario de Antonino ubícase no tramo *Brigantium-Lucus*.

RESULTADO DA INTERVENCIÓN

En relación á limpeza biolóxica, o obxectivo desde o punto de vista de valoración patrimonial foi lograr unha adecuada limpeza, que rozou toda a superficie do campamento, e a limpeza puntual dos restos estruturais e áreas escavadas en anteriores intervencións arqueolóxicas.

PROXECTO ARQUEOLÓXICO:

Diferenciaros dúas zonas, subdivididas

a) -Área non escavada. Unha zona meátrica

b) - Estructuras, muros, murallas e pavimentos situados en

CONTROL ARQUEOLÓXICO E LIMPEZA BIOLÓXICA NO CAMPAMENTO ROMANO DE CIDADELA-SOBRADO DOS MONXES(A CORUÑA)

ACTUACIÓN ARQUEOLÓXICA

Ámbito normativo:

- Lei do Patrimonio Cultural de Galicia
- Decreto 199/1997 que regula a actividade arqueolóxica na C. Autónoma de Galicia

Resumo proxecto técnico: Control arqueolóxico e Limpeza biolóxica en toda a superficie do campamento. Utilizaronse medios mecánicos na área non escavada e dúas desbrozadoras e medios manuais na área escavada.

RESULTADO DA INTERVENCIÓN

En relación á limpeza biolóxica o obxectivo dende o punto de vista de valoración patrimonial foi acadar unha adecuada limpeza, coa roza de toda a superficie do campamento, e a limpeza puntual dos restos estruturais e área excavada en anteriores intervencións arqueolóxicas.

Diferenciamos dúas zonas de intervención:

- a) –Área non escavada. Limpeza mecánica
- b) – Estructuras, edificios, murallas e pavimentos exhumados en anteriores campañas de escavación. Limpeza manual.

O campamento é rectángular coas esquiñas redondeadas, de 172 m., de longo e 140 m., de ancho, o que equivale a unha extensión de 2, 40 Ha, as medidas idóneas para acoller no seu interior unha unidade quinquenaria, é decir, unha cohorte.

O sistema defensivo baséase nun foxo e unha muralla de 1, 15 metros de anchura feita de mampostería, coa cara interna coidada e a externa decoidada. A intervalos, a muralla presenta torres rectangulares proxectadas hacia o interior do campamento. Este sistema defensivo complementase con dous postos de vixianza ubicados ó norte e leste do campamento, na Serra da Corda(cadea montañosa que rodea o campamento).

O plan e método de traballo consistiu en realizar o control arqueolóxico da limpeza biolóxica que é un dos traballos que deben realizarse periodicamente e alomenos dúas veces ó ano como medida preventiva e de conservación, ademais de que facilita o percorrido e comprensión do xacemento ós visitantes.

O crecemento incontrolado da vexetación propicia danos nas estruturas polo efecto das raíces e facilitan a instalación de animais como roedores, réptiles, etc., ademais de atraer a auga e elevar a humidade.

Procedéuse a unha roza con máquina específica, de toda a superficie non escavada, e o uso de dúas desbrozadoras manuais para limpar as zonas de difícil acceso para a máquina, como é o entorno inmediato á pasarela e á pequena edificación situada no campamento. Ademais da limpeza manual de plantas enraizadas entre as laxes dos muros e as lousas dos solos e pavimentos.

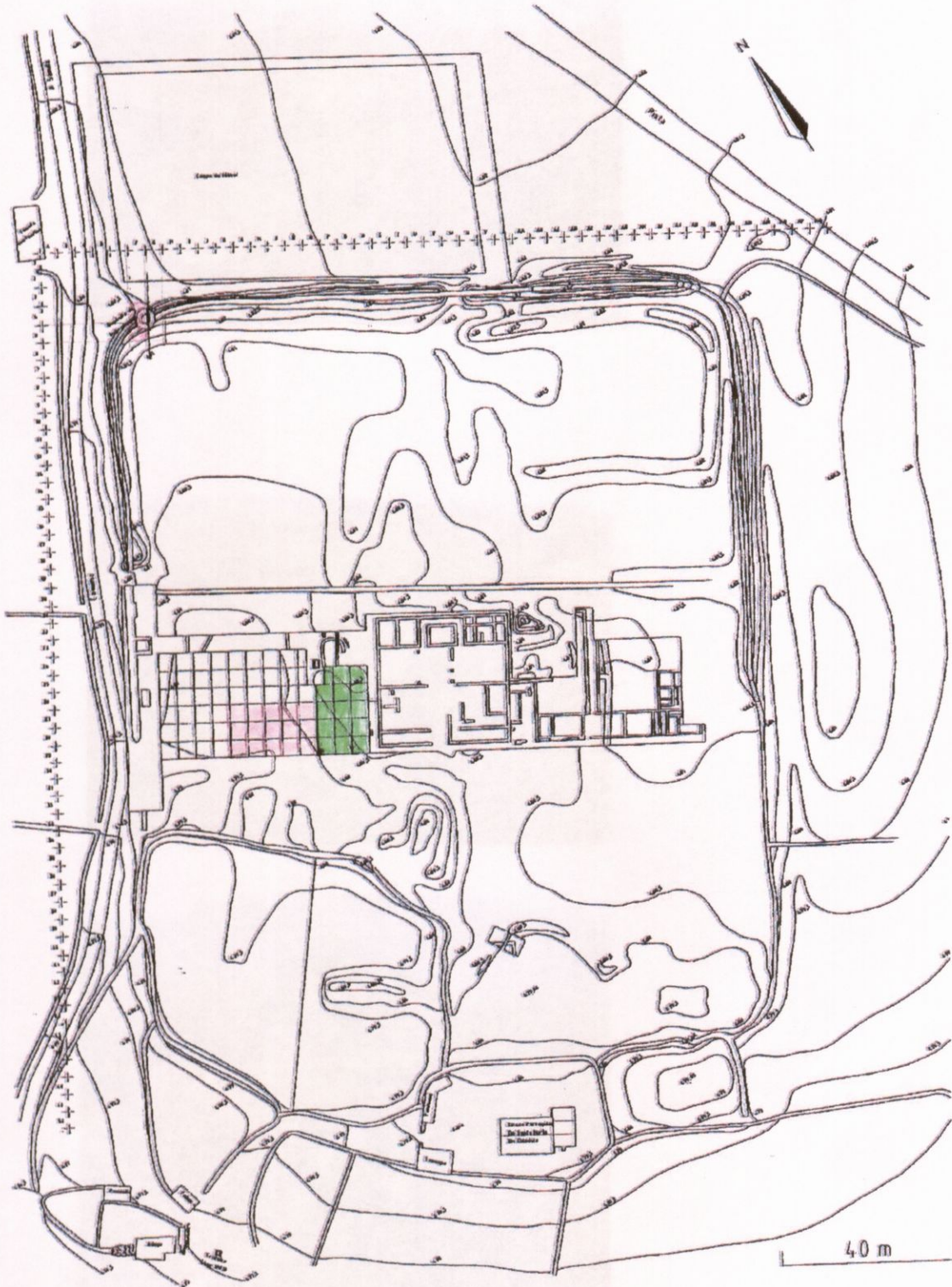
Ferrol, 19 de xullo do 2. 010

Asdo: Emilio Ramil González

CAMPAMENTO ROMANO DE CIDADELA

Plano de localização e área de escavação

Máquina desbrozando o área non escavada

Limpeza com desbrozadora manual

Área escavada durante a limpeza realizada a limpeza biológica

Área escavada denantes realizar a limpeza biológica

Campamento rematada a limpeza

A handwritten signature or mark in dark ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.